

Åtgärder när verksamheten inte är godkänd eller registrerad

Stödjande instruktion för livsmedelskontrollen

Livsmedelslagstiftningen gäller också för sådana verksamheter som bedrivs utan att vara godkända/registrerade trots att de enligt reglerna ska vara det. Den behöriga myndigheten är den som prövar frågor om godkännande eller registrering enligt 23 § livsmedelsförordningen (2006:813).

Vilken myndighet utför kontrollen?

Kravet på att alla livsmedelsföretag ska godkännas eller registreras är en grundläggande regel i livsmedelslagstiftningen. På så sätt säkerställs att myndigheten får kännedom om verksamheter och kan bedriva kontroll.

Enligt 23 § punkt 11 livsmedelsförordningen (2006:813) är kommunen är behörig myndighet för att kontrollera de livsmedelsanläggningar som inte nämns i punkterna 1-9. Om verksamhetens exakta innehåll är okänt eller oklart, så torde behörig kontrollmyndighet kunna vara flera.

Med andra ord kan det vara så att både kommunen och Livsmedelsverket kan vara behörig myndighet att kontrollera en "okänd" verksamhet, i syfte att se vilken typ av verksamhet det är som bedrivs. Det kan vara bra att koordinera denna typ av kontrollinsats. Även länsstyrelsen skulle kunna involveras här. Vilken myndighet som slutligen prövar frågan om godkännande/registrering framgår dock av 23 § livsmedelsförordningen (2006:813).

Underlag för beslut och för eventuell åtalsanmälan

Om det kommer till myndighetens kännedom att en verksamhet bedrivs utan godkännande eller registrering bör myndigheten uppmana företagaren att komma in med en ansökan om godkännande eller anmälan om registrering. Myndigheten bör också uppmana företagaren att genast upphöra med verksamheten. Om verksamheten ändå fortsätter bör myndigheten förbjuda verksamheten.

Innan beslut om förbud, sanktionsavgift, och/eller åtalsanmälan fattas är det viktigt att dokumentera på vilka underlag man har gjort bedömningen att verksamheten omfattas av krav på registrering eller godkännande. Det kan till exempel röra sig om hur mycket livsmedel som hanteras, vilken typ av hantering, hur länge eller vid hur många tillfällen verksamheten har bedrivits, och hur man vet det.

Registrering och godkännande

Observera att oavsett om det rör sig om ett livsmedelsföretag eller inte ska livsmedel som släpps ut på marknaden vara säkra enligt artikel 14 i förordning (EG) nr 178/2002.

Det är också viktigt att försöka reda ut vem eller vilka som står för verksamheten. Det är mot de fysiska eller juridiska personerna som eventuella beslut ska riktas. Det finns inget hinder mot att rikta ett beslut om förbud mot flera fysiska personer samtidigt.

Om förhållandena är oklara och/eller det finns påståenden om att någon anser sig inte vara ansvarig kan det vara på sin plats att i beslutet särskilt motivera varför man riktar sig till vissa personer.

Beslut om förbud

Ett beslut om förbud klargör för företaget att myndigheten bedömer att kriterierna för livsmedelsföretag är uppfyllda, det vill säga att livsmedelsverksamheten som bedrivs har en kontinuitet och organisation som gör att den borde vara registrerad eller godkänd. Det är ett ställningstagande som företaget kan välja att ifrågasätta genom att överklaga beslutet. Beslutet om förbud är också en tydlig markering för mottagaren om att verksamheten måste upphöra.

Det är inte ovanligt att verksamheter som bedrivs utan godkännande eller registrering också har andra brister, till exempel i lokalerna eller i hanteringen. Då är det ändå lämpligt att myndigheten i första hand

ingriper genom att förbjuda verksamheten med hänvisning till att inget godkännande eller registrering finns.

De andra bristerna kan sedan hanteras inom ramen för godkännandeprocessen eller i den ordinarie kontrollen efter att verksamheten registrerats.

Beslut om sanktionsavgift

Beslut om sanktionsavgift bör vara den normala åtgärden när myndigheten konstaterat att en livsmedelsverksamhet som omfattas av krav på registrering bedrivs utan att anmälan lämnats in till behörig myndighet innan verksamheten startade.

Sanktionsavgifter

Åtalsanmälan

Om myndigheten anser att verksamhet har bedrivits utan godkännande, eller om verksamheten omfattas av krav på registrering och startade före 1 januari 2019, bör utgångspunkten vara att myndigheten gör en åtalsanmälan.

Åtalsanmälan

I vissa fall kan det finnas omständigheter som gör att överträdelsen bedöms som ringa och man väljer att inte göra en åtalsanmälan. Ett exempel är att verksamheten endast har bedrivits utan registrering eller godkännande under en mycket kort tid och att verksamheten upphörde omgående efter myndighetens uppmaningar.

Det finns inget hinder för att i åtalsanmälan även ta med brister i hygien, särskilt om de varit så grova att livsmedel som inte är säkra har släppts ut på marknaden.

Senast uppdaterad 17 september 2019 Ansvarig grupp SV_KL